

Országos Lotz János szövegértési és helyesírási verseny

Országos forduló

2014. 03. 21.

8. osztály

tanuló neve

tanuló iskolája

Tollbamondás pontszáma: _____

Szövegértés pontszáma: _____

Helyesírási teszt pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

A feladatokat összeállította:

Kutnyánszkyne Bacskai Eszter szaktanácsadó

Lenczné Vrbovszki Judit szaktanácsadó

Unti Judit tanár

Lektorálta:

Tóth Katalin lektor

A verseny fővédnöke:

Dr. Simoncsics Péter nyelvész, docens

Tollbamondás

2009. augusztus 6. – Bonyhád, Lotz János nyári diákegyetem. Este nyolc óra. Riportalanyunkkal, Simoncsics Péter nyelvészprofesszorral a kerti íjászbemutató után húzódunk a Bonyhádi Petőfi Sándor Gimnázium előcsarnokába. [...]

– *Van kedvenc mottója?*

– Sok mottó tetszik, az egyik például Lotz Jánostól származik. Lotz János mondta az 1950-es-es években, amikor még nem jöhetett haza Magyarországra, de megérezte a hazáján ülő keleti despotizmus ellen védekező itthon maradottak iróniáját, hogy: „*A boldogság – polgári kiváltság.*” Kelet-Európa akkori urai megvetéssel viseltettek mindennel szemben, amit „polgári csökevénynek” minősítettek, és természetesen mindent annak láttak, amiben volt valami tőlük független életerő, lendület, humor. Ennek a mondásnak az ad különös értéket, hogy Lotz nem idehaza élt, de megérezte mindazt a brutalitást, mindazt a butaságot, ami az itteni élet kontrasztos látásának, a fekete humornak éltető forrása volt, és képes volt ott, Amerikában, a „szabad világban” összesűríteni mindezt ebben a finom iróniájú jelzős szerkezetben, és ez az, amit én nagyon kedvelek és nagyra értékelek.

Másik kedvenc mottóm szintén Lotz Jánostól származik. Bár Amerikában született és az Egyesült Államok állampolgára volt, de európai műveltséggel bírt. Volt is benne büszkeség – hogy ne mondjam: gög – az amerikaiakkal, pontosabban csak a felszínes amerikai kultúrával szemben. 1946-tól 1960-ig a Columbia Egyetemen tanított. Egy ízben meghívták az Indiana állambeli prérre, Bloomingtonba, egy „neo-Tudor stílusban” (Európában ennek a gótikus, ill. a neogótikus stílus felel meg) a XX. század elején épített egyetemre. A kukoricaföldek közepén álló, amolyan Cambridge- vagy Oxford-utánezatnak látszó egyetem milliomos, de műveletlen elnöke büszkén kérdezte a New York-i Columbia Egyetem nyelvészprofesszorától, hogy mit szól az ő „pompás” intézményeinek épületeihez. Ekkor mondta Lotz, hogy „*Jobb későn gótikusnak lenni, mint soha.*”

(A 2009-es interjú szerkesztett részlete)

Feladatok

1. Határozd meg, milyen véleményt tükröz Simoncsics Péter alábbi néhány megjegyzése!

elítélő = E

támogató = T

enyhén gúnyos = G

6/

A boldogság – polgári kiváltság. _____ „Jobb későn gótikusnak lenni, mint soha.”

felszínes amerikai kultúra _____ „polgári csökevénynek” minősítettek

keleti despotizmus _____

hogy ne mondjam: gög _____

2. Tedd időrendbe az eseményeket!

5/

- a) építkezés Bloomingtonban _____
épületekről. _____
- b) írászbemutató _____
- c) Cambridge-i egyetem megalapítása _____
- d) Lotz megjegyzése az _____
- e) A nyári diákegyetem megnyitója _____

3. Mit értékelt Lotz a világ különböző pontjain?

4/

Kelet-Európában élni	Amerika előnyei

4. Mi a közös Simoncsics Péter és Lotz János életében?

2/

5. Igaz vagy hamis?

3/

- a) Cambridge és Oxford egyetemi épületei gótikusak. _____
- b) Lassan hat éve keletkezett ez az interjú. _____
- c) 1946 és 1960 között járhatott Lotz Bloomingtonban. _____

Összesen: 20 pont

Elért: _____

Helyesírási feladatlap

1. Írd le helyesen a vonalakra a zárójelbe tett szavakat, majd párosítsd őket aszerint, hogy melyiket írjuk azonos szabály alapján! Írd a sorszámokat a négyzetekbe! 26/

 (vész+sziréna)

 (doh+val)

 (fej+fej+mellett)

 (sakk+kör)

 (megismerő+tevékenység)

 (pléh+vel)

 (háztól+házig)

 (egy+szótagos)

 (réges+régi)

 (Robespierre+rel)

 (Porsche+val)

 (össze+esküvés+elmélet)

 (hús+főnyi)

1. _____

(sah+val)

2. _____

(ember+ember+hátán)

3. _____

(nőttön+nő)

4. _____

(cseh+vel)

5. _____

(várva+várt)

6. _____

(gyümölcs+csendélet)

7. _____

(mérték+egység+rendszerek)

8. _____

(ott+tartózkodás)

9. _____

(Oslo+ban)

10. _____

(kompromisszum+keresés)

11. _____

(öt+hónapos)

12. _____

(Shakespeare+i)

13. _____

(hat+oldalal)

2. Hosszú vagy rövid? Egybe vagy külön? Ly vagy j? Vagy mindkettő lehet? Alaposan fontold meg a választ, majd jelöld a helyes megoldást a táblázat utolsó oszlopában! 22/

1: rövid mgh./msh.; j; egybeírandó

2: hosszú mgh./msh.; ly; különírandó

X: rövid is, hosszú is lehet; j és ly is lehet; egybe és külön is lehet írni

fo__t (j/ly)	
ka__a (sz/ssz)	
tanár+nő	
inte__igens (l/l)	
sok+minden	
a__öré (k/kk)	
t__zesével (i/i)	
v__zen (i/i)	
te__et (t/tt)	
me__ (ny/nyy)	
muszá__ (j/ly)	

e__é (gy/ggy)	
i__ (j/ly)	
hat+ökör	
ra__inált (f/ff)	
szimb__likus (o/ó)	
ágról+szakadt	
el__l (ö/ő)	
klub__uk (j/ly)	
he__eszt (g/gg)	
b__ra (u/ú)	
be__sőséges (n/nn)	

3. Írj a következő szabályok igazolására 2 tetszőleges példát!

5/

a) A hosszú magánhangzóra végződő igékhez a felszólító mód j-jét a j betű megkettőzése nélkül írjuk.

Pl.: _____, _____

b) A magyar és idegen helységnevek -i képzős származékának végén csak egy i-t írunk.

Pl.: _____, _____

c) A -lya/-lye végződésű szavak általában ly-t kapnak. Pl.: _____, _____

d) A többemű állandó címekben az és kötőszó kivételével minden szót nagybetűvel írunk.

Pl.: _____, _____

e) Ha az évszámot névutó vagy névutóból képzett melléknév követi, nem teszünk utána pontot.

Pl.: _____, _____

4. Fonetikusan (a kiejtést követve) írtuk le híres emberek nevét. Írd le őket helyesen!

7/

Verbőci István _____

Battyányi Lajos _____

Dezsőfi Arisztid _____

Veselényi Miklós _____

Szécsényi Ferenc _____

Eszterházi Péter _____

Apácai Csere János _____

Összesen: 60 pont

Elért pontszám: _____